

MVCRX00U7XF0
prvotní identifikátor

odbor všeobecné správy
náměstí Hrdinů 1634/3
Praha 4
140 21

Č. j. MV-105518-16/VS-2011

Praha 4. prosince 2011
Počet listů: 3

Rozeslat dle rozdělovníku

INFORMACE č. 24/2011

Rozsudek Nejvyššího správního soudu čj. 1 As 26/2011-55 ve věci změny příjmení z Heide na Heide-Hermann

Podle ustanovení § 70 odst. 1 zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o matrikách“), státní občan České republiky může užívat více příjmení pouze za těchto podmínek:

- a) nabyli-li je podle dříve platných předpisů a je oprávněn je užívat podle tohoto zákona, anebo
- b) prohlásil-li souhlasně při uzavírání manželství, že příjmení druhého snoubence užívajícího více příjmení bude jejich příjmením společným, anebo
- c) prohlásil-li při uzavírání manželství, že spolu se společným příjmením bude užívat a na druhém místě uvádět příjmení předchozí, nebo
- d) jde-li o příjmení dítěte po jeho rodičích, kteří jsou oprávněni užívat více příjmení.

Dále podle ustanovení § 72 odst. 2 zákona o matrikách změna příjmení se povolí zejména tehdy, jde-li o příjmení hanlivé, nebo směšné, nebo je-li pro to vážný důvod.

Podle rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 11.5.2011, č. j. As 26/2011-55, (dále jen „rozhodnutí NSS“), může změna příjmení spočívat dle ustanovení § 72 odst. 2 zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o matrikách“), v nahrazení dosud užívaného jediného příjmení více příjmeními, jestliže to opodstatňuje vážný důvod, pro nějž se o změnu příjmení žádá.

Na posuzování žádosti o změnu příjmení dle § 72 odst. 2 zákona o matrikách nelze aplikovat § 70 odst. 1 téhož zákona.

I. V odůvodnění rozhodnutí NSS se uvádí, že soud se nejprve zabýval otázkou, zda za změnu příjmení lze považovat i nahrazení jednoho příjmení dvěma příjmeními. NSS přitom vyšel z účelu § 72 odst. 2 zákona o matrikách, který umožňuje změnu příjmení osoby, existuje-li pro to vážný důvod. Zákon přitom nijak neomezuje skupinu případů, které lze podřadit pod neurčitý právní pojem „vážný důvod“. NSS tedy dospěl k závěru, že změna příjmení podle ustanovení § 72 odst. 2 zákona o matrikách může spočívat v nahrazení dosud jediného příjmení více příjmeními, jestliže to opodstatňuje vážný důvod, pro nějž se o změnu příjmení žádá.

II. Dále se NSS zabýval tím, jaký význam pro posouzení žádosti o povolení změny příjmení z jednoho na více příjmení má § 70 odst. 1 zákona o matrikách, který obsahuje taxativní výčet případů, kdy je osoba oprávněna užívat více příjmení. NSS vyjádřil názor, že ustanovení § 70 odst. 1 zákona o matrikách se týká pouze těch případů, kdy užívání více příjmení je spojeno s matriční událostí či matriční skutečností. Pokud by žádosti o změnu příjmení dosavadního jediného příjmení na více příjmení nebylo vyhověno, byl by žadatel bezdůvodně znevýhodněn oproti žadateli, který by ze stejného důvodu žádal o změnu z dosavadního jediného příjmení na jiné jediné příjmení. NSS na základě uvedeného vyslovil názor, že na posuzování žádosti o změnu příjmení dle § 72 odst. 2 zákona o matrikách nelze aplikovat § 70 odst. 1 téhož zákona.

Z uvedeného odůvodnění vyplývá, že matriční úřad může žadateli povolit změnu příjmení z dosavadního jednoho příjmení na více příjmení, jestliže to opodstatňuje velmi vážný důvod, pro nějž žadatel o změnu příjmení žádá. Mělo by jít o zcela výjimečné případy.

Vážné důvody pro změnu příjmení z dosavadního jednoho příjmení na více příjmení, které je žadatel povinen nejen tvrdit, ale i dokázat, mohou být rozličné, NSS demonstrativně uvádí:

1. snaha navázat na rodovou tradici (např. zabránit tomu, aby vymřením rodu „po meči“ přestalo být užívání příjmení rodu v dané linii), nebo
2. reakce na nespravedlnosti, které se udály předkům žadatele během komunistického režimu v letech 1948 až 1989. dvě příjmení užíval předek žadatele, žadatel chce navázat na rodovou tradici, atd.

Jestliže je tedy důvod žádosti o změnu příjmení spjat s osobou (či skupinou osob – např. rodovou linií), která užívá více příjmení, pak změna příjmení spočívá v tom, že dosavadní příjmení je nahrazeno více příjmeními.

Na druhou stranu nebude zpravidla důvodem pro změnu jediného příjmení na více příjmení skutečnost, že např. otec žadatele, jehož příjmení žadatel užívá, způsobil žadateli vážnou újmu.

V každém jednotlivém případě je pak nezbytné zohlednit všechny okolnosti a nalézt spravedlivou rovnováhu mezi vůlí žadatele směřující ke změně příjmení a veřejným zájmem. Vyloučit nelze ani případy obcházení zákona. Při zajištění veřejného zájmu je nezbytné posoudit žádost z hlediska zamezení případného „řetězení“ příjmení, jak nyní činí § 8 zákona č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění pozdějších předpisů. Ministerstvo vnitra zastává názor, že k zamezení uvedených negativních dopadů bude nezbytné novelizovat zákon o matrikách a zvážit možnost negativního vymezení podmínek pro povolení změny příjmení.

Domníváme se proto, že v zájmu sjednocení rozhodovací praxe matričních úřadů ve věci změny příjmení na dvě příjmení a zamezení situacím, kdy jeden matriční úřad žádosti nevyhoví a při změně trvalého pobytu jiný matriční úřad téže žádosti vyhoví, bude vhodné, aby případy, kdy dojde k povolení změny příjmení na dvě příjmení, signalizovaly matriční úřady prostřednictvím krajského úřadu Ministerstvu vnitra.

Žádáme, aby s obsahem shora uvedeného byly seznámeny všechny matriční úřady v působnosti krajských úřadů, obecních úřadů obcí s rozšířenou a magistrátů měst Brna, Ostravy, Plzně a Magistrátu hl. m. Prahy.

JUDr. Václav Henych
ředitel odboru

Rozdělovník:

- všem krajským úřadům
- všem odborům vnitřních věcí magistrátů měst Brna, Ostravy a Plzně
- odboru živnostenskému a občanskoprávnímu Magistrátu hl. m. Prahy